

Naast de aankoop en het in orde brengen van het huis, hebben Jan en Katrijn ook een beginkapitaaltje geschonken en hebben zij in 1432 en 1435 verdere giften gedaan.

Door de slechte economische toestanden en oorlogsomstandigheden gedurende de 16de eeuw, besloot het stadsbestuur in 1581 om het O.L. Vrouwegasthuis op te laten gaan in het St. Elisabeth. Tien jaar later, in 1592, kwam een verdere concentratie tot stand door ook het Leprooshuis aan het St Elisabethgasthuis toe te voegen.

In 1634 werd, vooral ten behoeve van pestlijders, krankzinnigen en drankzuchtigen, het St Ceciliagasthuis geopend. Het was hier waar Boerhave zijn beroemde klinische lessen gaf. Later is dit gasthuis opgegaan in het St. Catharina.

De financiële positie van de gasthuizen was, met ups en downs, redelijk gedurende de 17de eeuw. In de 18de eeuw wordt, vooral in de tweede helft, deze positie steeds slechter. Met name ontbreken de middelen voor kapitaalsuitgaven, onderhoud gebouwen etc. Men is daardoor gedwongen steeds meer eigendommen, vooral landerijen, te verkopen om de tekorten te dekken.

In 1773 is het dan zover dat het St Elisabethgasthuis niet meer zelfstandig kan blijven voortbestaan en gaat het op in het St Catharina- en Ceciliagasthuis. Door deze fusie zijn tenslotte alle oude Leidse gasthuizen en het Leprozenhuis verenigd.

De gasthuizen waren voor hun financiering voor een belangrijk deel afhankelijk van giften, legaten van particulieren alsmede van stedelijke bijdragen. Ook werden wel giften in natura gedaan, met name stukken land die dan verpacht konden worden. Niet zelden werd als pachtsom een percentage van de oogst bedongen.

Waarschijnlijk ter financiering van nog uit de fusie van 1773 voortvloeiende herstructureringskosten heeft de combinatie in 1790 een 3 % lening uitgeschreven. Helemaal nieuw was deze vorm van financiering niet voor de gasthuizen. Reeds in 1763 en in 1767 had het St. Elisabethgasthuis obligatieleningen - van resp. 14.000 en 48.000 gulden - uitgeschreven. Het is mij niet bekend of van deze leningen stukken bewaard zijn gebleven.

Bron: JAARBOEKJE voor geschiedenis en oudheidkunde van LEIDEN en OMSTREKEN 1970.

J.E. Wusterhoff

Uit: V.V.O.F. Mededelingenblad Veertiende jaargang Nr. 1 van maart 1992, blz. 5-7.